

ΤΑΞΗ: 3^η ΤΑΞΗ ΕΠΑ.Λ. (Α΄ ΟΜΑΔΑ)

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ/ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ημερομηνία: Κυριακή 7 Απριλίου 2013

Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. ΠΕΡΙΛΗΨΗ¹

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ

- Γνωστοποίηση της απόφασης των δύο πλουσιότερων Αμερικανών να δωρίσουν τη μισή τους περιουσία.
- Η απουσία του κράτους πρόνοιας και η αδυναμία της πολιτείας να αποκαταστήσει τις αδικίες ως αιτία της ελεημοσύνης.
- Οι δύο μορφές της φιλανθρωπίας, χορηγία κι εθελοντισμός ως τρίτος πυλώνας της οικονομίας.
- Στατιστικά στοιχεία που τεκμηριώνουν την αύξηση του πλούτου παγκοσμίως παρά τη διεθνή οικονομική κρίση.
- Η ανάληψη αγορά σε αντιδιαστολή με τη φιλανθρωπία που στοχεύει στην ανακούφιση του ανθρώπινου κόπου και την προώθηση της ισότητας.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η αρθρογράφος, αφορμώμενη από την απόφαση των δύο πλουσιότερων Αμερικανών να δωρίσουν τη μισή τους περιουσία, πραγματεύεται την έννοια της φιλανθρωπίας τη στιγμή που η πολιτεία αδυνατεί να διασφαλίσει τα δικαιώματα αποκαθιστώντας τις αδικίες. Ειδικότερα, διακρίνει τις δύο μορφές της φιλανθρωπίας, τη χορηγία και τον εθελοντισμό, που αποτελούν έρεισμα της οικονομίας. Έτσι, εφαρμόζεται ένα μεικτό σύστημα που συνδυάζει τη μικρή κρατική με τη μεγαλύτερη ιδιωτική μέριμνα. Επιπρόσθετα, με στατιστικά στοιχεία αποδεικνύεται η οξύμωρη αύξηση του παγκόσμιου πλούτου στη διάρκεια της διεθνούς οικονομικής κρίσης. Συγκεφαλαιώνοντας, συνάγεται ότι σε αντιδιαστολή με την ανάληψη αγορά, η φιλανθρωπία επιδιώκει την προσωρινή ανακούφιση ενώ η ισότητα αποτελεί ηθική επιδίωξη και πολιτική φιλοσοφία. (107 λέξεις)

¹ Έκφραση – Έκθεση, Β΄ Λυκείου, σελ. 263-265.

- B.1²** Η οικονομική ύφεση, που ταλανίζει τη χώρα, αναντίρρητα έπληξε τόσο το βιοτικό επίπεδο των πολιτών όσο και την πίστη τους απέναντι στην πολιτεία και στο κράτος δικαίου. Πιο συγκεκριμένα, η αύξηση της ανεργίας σε συνάρτηση με την επιβολή δυσβάσταχτης φορολογίας οδήγησαν το μέσο πολίτη στη φτώχεια. Την ίδια στιγμή, νέοι πτυχιούχοι βιώνοντας καθημερινά τη ματαιώση των προσδοκιών τους μεταναστεύουν. Συνακόλουθα, τα αυτονόητα ανθρώπινα δικαιώματα στην υγεία και την παιδεία δεν αποτελούν προνόμιο όλων των πολιτών. Ως εκ τούτου, η ανεπάρκεια της πολιτείας αναδεικνύει την αναγκαιότητα κινητοποίησης των πολιτών προκειμένου να διεκδικήσουν ένα καλύτερο αύριο και να δημιουργήσουν δεσμούς και θεσμούς οι οποίοι να ενισχύουν τις δομές του κράτους. (81 λέξεις)
- B.2³**. Ο κυρίαρχος τρόπος/ μέθοδος ανάπτυξης είναι η **σύγκριση – αντίθεση**: στη Θ.Π. αντιπαρατίθενται η έννοια της **φιλάνθρωπίας** με τον άκαμπτο πραγματισμό της οικονομικής αγοράς (Όμως η αγορά δεν είναι φιλάνθρωπική οργάνωση, είναι κυκλική, απρόσωπη, ουδέτερη, άκαμπτη). Βέβαια η συγκριτική αντιπαράθεση συνεχίζεται μέχρι και την 5^η περίοδο της παραγράφου (... ανθρώπινου πόνου).
- Στο υπόλοιπο σώμα της παραγράφου εντοπίζεται η μέθοδος των **Αιτίων – Αποτελεσμάτων**. Ως Αίτια εμφανίζονται η πολιτική φιλοσοφία, η πολιτική οργάνωση και ο ιστορικός προσανατολισμός μιας κοινωνίας «μια ηθική επιδίωξη, καρπός όχι της ευσπλαχνίας αλλά μιας πολιτικής φιλοσοφίας. Αποτέλεσμα της πολιτικής οργάνωσης και του ιστορικού προσανατολισμού μιας κοινωνίας». Αποτέλεσμα των παραπάνω είναι η ισότητα.
- B.3⁴**. Ο μόνος τρόπος πειθούς της 4^{ης} παραγράφου είναι η **επίκληση στη λογική**, που επιτυγχάνεται με 2 μέσα:
1. Με τεκμήρια, αφού σχεδόν σ' όλη την έκταση της παραγράφου υπάρχει σωρεία στατιστικών δεδομένων: «Ως γνωστόν, παρά τη διεθνή οικονομική κρίση, ο παγκόσμιος πλούτος αυξήθηκε το 2009 κατά 11,5%, στα 111,5 τρισ. δολάρια, με τους εκατομμυριούχους να αντιστοιχούν στο 1,7 τοις χιλίους του πληθυσμού της Γης και να κρατούν στα χέρια τους το 38% του παγκόσμιου πλούτου, έναντι 36% το 2008». Επίσης παρατίθεται και μελέτη τεχνοκρατικής εταιρείας «Σύμφωνα με μελέτη της Boston Consulting Group, «Global Wealth Report 2010», ο αριθμός των ατόμων με περιουσία επτά ψηφίων και άνω έφτασε πέρυσι τα 11,2 εκατομμύρια, μία αύξηση της τάξεως του 14% σε σχέση με το 2008».

² Οι μαθητές μπορούν να χρησιμοποιήσουν την πρόταση ως θεματική περίοδο της παραγράφου τους ή ως νοηματική αφόρμηση.

³ Έκφραση – Έκθεση, Γ' Λυκείου, σελ. 283-286.

⁴ Έκφραση – Έκθεση, Γ' Λυκείου, σελ. 11-12.

2. Με επιχειρήματα: εφόσον ο συγγραφέας αξιοποιώντας τα προηγούμενα τεκμήρια καταλήγει στο τέλος της παραγράφου σε ένα πιθανολογικό συμπέρασμα: «Αν το 1,6 τους χιλίους που κατέχει 42,37 τρισ. δολάρια διέθετε τα μισά, ήτοι 21,18 τρισ. δολάρια (κάτι εξαιρετικά απίθανο να συμβεί) θα μπορούσαν να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για να εξαλειφθεί πλήρως η φτώχεια στον πλανήτη».

B.4⁵. Η σύνταξη της δοθείσας πρότασης είναι ενεργητική. Στην παθητική σύνταξη, η πρόταση μετατρέπεται ως εξής: «Από τους δυο πλουσιότερους Αμερικανούς, Μπιλ Γκέιτς και Ουόρεν Μπάφετ προτάθηκε να χαριστεί η μισή περιουσία τους στους φτωχούς».

B.5. Ένδεια = φτώχεια, πενία, στέρηση
 Ανακουφίζει = καταπραΰνει, κατευνάζει, ξελαφρώνει
 Στοχεύει = αποσκοπεί, αποβλέπει
 Ελάττωση = μείωση, άμβλυνση
 Κοινοποιήθηκε = γνωστοποιήθηκε, ανακοινώθηκε

B.6⁶. Στοιχεία που αποδεικνύουν ότι το κείμενο αποτελεί άρθρο:

- Επικαιρικός χαρακτήρας: (απόφαση των δυο πλουσιότερων Αμερικανών... κοινοποιήθηκε προ ημερών...).
- Δημοσίευση σε εφημερίδα: «Η Καθημερινή».
- Θέμα γενικού ενδιαφέροντος: η φιλανθρωπία ως απόρροια της ανεπάρκειας του κράτους να αποκαταστήσει τις κοινωνικές αδικίες.
- Επίκληση στη λογική. Τεκμηρίωση με παράθεση πορισμάτων έρευνας και στατιστικών στοιχείων (4^η παράγραφος).
- Αναφορική χρήση της γλώσσας σε όλο το κείμενο.
- Αντικειμενικό ύφος σε όλο το κείμενο.

Φίλοι συμμαθητές,
 αγαπητοί συμμαθητές,

Ενδεικτικός πρόλογος:

Ο εθελοντισμός και η φιλανθρωπία αποτελούν χαρακτηριστικά μιας κοινωνίας η οποία χαρακτηρίζεται από ευαισθησία για το συνάνθρωπο και τα προβλήματά του, γεγονός που αποτελεί πρόταγμα και επιταγή των καιρών μας. Ωστόσο, η αλληλεγγύη και γενικότερα η ανιδιοτελής προσφορά δε βρίσκουν τη δέουσα απήχηση στη σύγχρονη εποχή, αποδεικνύοντας το ανθρωπιστικό της έλλειμμα.

⁵ Έκφραση – Έκθεση, Β' Λυκείου, σελ. 46 & 266-267.

⁶ Έκφραση – Έκθεση, Γ' Λυκείου, σελ. 166 & 171.

Α' ζητούμενο:

- Οικονομική κρίση, ανεργία
- Ιδιοτέλεια, αίσθημα ατομισμού, άγχος επιβίωσης, ανταγωνισμός.
- Αστικοποίηση, σύγχρονοι ρυθμοί ζωής, πολλαπλές υποχρεώσεις, έλλειψη ελεύθερου χρόνου, αποξένωση.
- Υποκουλτούρα, σκουπιδοπροϊόντα, αίσθημα του εφήμερου, λανθασμένα πρότυπα, καταναλωτισμός - υλισμός.
- Απαξίωση πολιτικών θεσμών, κοινωνική αδράνεια, απογοήτευση, αναξιοκρατία, επικράτηση πελατειακών σχέσεων, απαξίωση της συλλογικότητας.
- Κοινωνική παθογένεια, ξеноφοβία, ρατσισμός.

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ

Η σύγχρονη κοινωνία, λοιπόν, δομημένη σε λανθασμένα πρότυπα και χειμαζόμενη από την οικονομική ύφεση, αδυνατεί να επιδείξει το αλληλέγγυο πρόσωπό της. Ωστόσο, μέσα από τη συντονισμένη δράση των φορέων κοινωνικοποίησης, αλλά και την ενεργό συμμετοχή μεμονωμένων ανθρώπων, είναι εφικτό να διατρανώσουμε το πνεύμα του εθελοντισμού διαρθρώνοντας μια κοινωνία κατά τα πρότυπα του ουμανισμού.

Β' ζητούμενο:

- Σχολείο: ανθρωπιστική παιδεία, καλλιεργείται η εγρήγορση των νέων ανθρώπων, κοινωνικές δράσεις και με βιωματική και συνεργατική προσέγγιση των κοινωνικών θεμάτων, πολιτιστικές δραστηριότητες, ημερίδες, σεμινάρια, προγράμματα περιβαλλοντικά, πολιτιστικά, αγωγής-υγείας.
- Πνευματική ηγεσία: Στηλίτευση φαινομένων που απευαισθητοποιούν τον άνθρωπο, καθοδήγηση, παραίνεση.
- ΜΜΕ: προβολή της αξίας του εθελοντισμού και υπενθύμισή της με τη βοήθεια διαφημιστικών μηνυμάτων. Διοργάνωση εκδηλώσεων με τη συμμετοχή αναγνωρίσιμων στο κοινό προσώπων.
- Εκκλησία: διοργάνωση συσσιτίων και εράνων.
- Δήμοι- Νομαρχίες: διενέργεια εθελοντικής αιμοδοσίας, συγκέντρωση τροφίμων και φαρμάκων, αναδάσωση, καθαρισμός ακτών.
- ΜΚΟ: ανακούφιση του ανθρώπινου πόνου με παροχή ιατροφαρμακευτικής μέριμνας, προστασία ανηλίκων, ορφανών, στήριξη σε κακοποιημένες γυναίκες, προστασία του περιβάλλοντος.
- Άτομο: έμπρακτη αλληλεγγύη με προσφορά εθελοντικής εργασίας στον ελεύθερο χρόνο του.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2013

E_3.NEλ3Γ(α)

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ολοκληρώνοντας, καθίσταται σαφές ότι ο εθελοντισμός δεν αποτελεί ευκαιριακή απασχόληση, που παρέχει τη δυνατότητα για προβολή και δημόσιες σχέσεις. Τουναντίον, είναι κατάθεση ψυχής, ειλικρινής και άδολη αγάπη προς το συνάνθρωπο, ο οποίος δοκιμάζεται καθημερινά από τα προβλήματα. Ας αφήσουμε, λοιπόν, τα ανέξοδα ευχολόγια και ας προσφέρουμε αληθινή βοήθεια προς τον πλησίον μας. Δεν είναι απλώς απαίτηση των καιρών αλλά προσωπική ευθύνη.

Σας ευχαριστώ.

ΘΕΜΑΤΑ 2013